

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **plut. K. K.**,

w przedmiocie stwierdzenia nieważności orzeczenia na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1693),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2023 r.,

zażaleń prokuratora IPN i Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych)

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 14 lutego 2023 r., sygn. akt Ko 1/23,

o nieuwzględnieniu wniosku o uznaniu za nieważny wyroku nr 318 b. Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 września 1945 r., sygn. akt O. 344/45,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Okręgowy w [...], postanowieniem z dnia 14 lutego 2023r., sygn. akt Ko 1/23, na podstawie art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1693) (dalej: ustawa lutowa) nie uwzględnił wniosku prokuratora IPN w Poznaniu z dnia 2 stycznia 2023 r. (sygn. akt Ns [...]) o uznanie za nieważny wyroku nr 318 b. Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 20 września 1945 r., sygn. akt O. 344/45, skazującego plut. K. K. s. J. za przestępstwa z art. 95 k.k.W.P., art. 97 § 1 k.k.W.P., art. 102 § 2 i 4 k.k.W.P. oraz art. 103 k.k.W.P. na karę łączną 8 lat więzienia, którą na mocy dekretu o amnestii z dnia 2 sierpnia 1945 r. złagodzano do kary 3 lat więzienia.

W uzasadnieniu postanowienia sąd zaznaczył, że skazany K. K. został aresztowany już w dniu 8 sierpnia 1945 r. i odbywał orzeczoną karę do dnia 22 marca 1947 r. (razem 1 rok 7 miesięcy i 14 dni), a został zwolniony na skutek postanowienia b. Sądu Okręgowego III w Poznaniu z dnia 14 marca 1947 r. (sygn. akt O 344/45) o zastosowaniu amnestii i złagodzeniu wykonywanej kary więzienia do 1 roku i 6 miesięcy oraz zarządzeniu natychmiastowego zwolnienia skazanego. K. K. zmarł [...] r.. Następnie wskazał, że – po pierwsze – K. K. został skazany za szereg wypowiedzi wygłoszonych rzekomo wobec kilku żołnierzy z jego ówczesnej [...] WP w okresie od marca 1945 r. do 8 lipca 1945 r., sprowadzających się do krytyki nowego ustroju, dokładnie opisanych w wyroku na k. 8-9 akt. Żadne inne zachowania nie zostały skazanemu przypisane. Powołując się na utrwaloną linię orzecniczą SN (i także SA) uznał, że samo werbalne krytykowanie zasad obowiązującego ustroju, panujących stosunków w kraju i ówczesnym WP, działań armii sowieckiej w Polsce, itp. przejawy niezadowolenia z otaczającej rzeczywistości społecznej i politycznej wobec pojedynczych rozmówców nie są uznawane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ponieważ nie stanowiły jeszcze takowej „działalności”, mimo że narażały wtedy na odpowiedzialność karną. Samo skazanie na podstawie przepisów pomyślanych wtedy jako narzędzie do walki z jakimkolwiek oporem wobec nowej władzy także nie oznacza jeszcze, że zachowanie sprawcy można kwalifikować jako spełniające kryteria art. 1 ust. 1 ustawy lutowej. Odnosząc się do przedstawionego przez prokuratora IPN postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2020 r., II AKz 469/20, wskazał zaś, że „sama niesprawiedliwość, nawet rażąca, orzeczenia historycznego nie oznacza jeszcze w żadnej mierze, aby można było podobne zachowania traktować jako aż działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. W oczywisty sposób nie chodzi tu przy tym o akceptowanie przeszłych wyroków skazujących przez aktualny wymiar sprawiedliwości, a o to, że uchylenie tego rodzaju niesprawiedliwych orzeczeń powinno następować w trybach

wskazanych w k.p.k.”. Po drugie wskazał, że z zachowanych akt sprawy wynika, że K. K. w czasie śledztwa i procesu stanowczo zaprzeczał depozycjom przesłuchanych świadków oskarżenia i zaprzeczał, aby przypisane mu wypowiedzi rzeczywiście wypowiedział. Wskazał też przy tym, że świadkowie pomawiają go z zemsty za jego zachowania wobec nich przedsięwzięte z powodu pełnienia służby wojskowej, gdzie raportował przełożonym o ich zachowaniach. Te okoliczności nie zostały zaś w żaden sposób sprawdzone, nawet przesłuchiwanie świadków nie zostało o to zapytane. Świadkowie oskarżenia wskazali także na innych żołnierzy, w tym oficerów, rzekomo obecnych podczas wygłaszania krytycznych wypowiedzi przez K. K., ale nie zostali oni w ogóle przesłuchani. W ocenie sądu okoliczności te wskazują, że bardzo prawdopodobne było w tej sprawie, że oskarżenie i proces został sfingowany poprzez oparcie go na fałszywych pomówieniach, a skazany nie popełnił żadnego z przypisanych czynów i nie dopuścił się opisanych w wyroku z 1945 r. zachowań. W tej sytuacji – zdaniem sądu – tym bardziej nie było żadnych podstaw do stosowania wobec tego orzeczenia skazującego specjalnego trybu przewidzianego w ustawie lutowej. W końcowej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia sąd dodatkowo za bezsporną uznał okoliczność, że przynajmniej część z opisanych w wyroku skazującym rzekomych wypowiedzi K. K. w ogóle nie wypełniały znamion przypisanych mu przestępstw w postaci publicznego wyszydzania ustroju państwa, publicznego pochwalania faszyzmu albo publicznego nawoływania do wprowadzenia w Polsce ustroju faszystowskiego, publicznego nawoływania do obalenia, podważenia lub osłabienia polskiej władzy państwowej, publicznego nawoływania do czynów skierowanych przeciwko jedności sojuszniczej Państwa Polskiego z państwem z nim sprzymierzonym, a także rozpowszechniania wiadomości mających na celu osłabienie ducha obronnego społeczeństwa, gdyż nie miały w swej treści tychże znamion, albo nie były publiczne, albo nie polegały na rozpowszechnianiu. Wobec powyższego wskazał, że skazanie K. K. tym bardziej było przeprowadzone niezgodnie ze stanem faktycznym i wbrew nawet wtedy obowiązującym przepisom karnym. Za niemożliwe uznał stwierdzenie nieważności wyroku dotyczącego K. K. w trybie przepisów ustawy lutowej, a za konieczne rozważenie przez uprawnione organy możliwości uchylecia tego wyroku w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Na powyższe postanowienie zażalenia wnieśli prokurator IPN i Prokurator Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych).

Prokurator IPN zaskarżył je w całości i zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę i mających wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 3 k.p.k.), poprzez bezzasadne przyjęcie, że zachowanie K. K., polegające jego zdaniem na „werbalnym krytykowaniu zasad obowiązującego ustroju, panujących stosunków w kraju i ówczesnym WP, działań armii sowieckiej w Polsce, itp. przejawy niezadowolenia z otaczającej rzeczywistości społecznej i politycznej wobec pojedynczych rozmówców”, nie mogą być uznane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a ponadto bezpodstawne przyjęcie, iż istnieją podstawy do stwierdzenia, iż K. K. „nie popełnił żadnego z przypisanych mu czynów i nie dopuścił się opisanych w wyroku z 1945 zachowań” oraz, że „przynajmniej część z opisanych w wyroku skazującym rzekomych wypowiedzi K. K. w ogóle nie wypełniało znamion przypisanych mu przestępstw”, podczas gdy okoliczności sprawy oraz prawidłowa i całościowa wykładnia materiału dowodowego, prowadzą do wniosku, iż zachowanie K. K. było działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w rozumieniu ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W konkluzji prokurator IPN wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu poprzez uznanie za nieważny wyroku nr 318 Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 września 1945 r., sygn. akt O. 344/45, skazującego K. K., s. J. i M., ur. w dniu [...] r. w W., zmarłego w dniu [...] r. w G., w roku 1945 żołnierza służby zasadniczej w stopniu plutonowego, w plutonie żandarmerii sztabowej [...] Wojska Polskiego, za przestępstwa z art. 95 k.k.W.P., art. 97 § 1 k.k.W.P., art. 102 § 2 i 4 k.k.W.P. oraz z art. 106 k.k.W.P. na karę łączną 8 lat więzienia, którą na mocy Dekretu o Amnestii z dnia 2 sierpnia 1945 r. złagodzono o 5 lat, do kary 3 lat więzienia lub o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

Również Prokurator Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych) zaskarżył powyższe postanowienie w całości na korzyść następców prawnych skazanego, zmarłego K. K., a na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na błędnym ustaleniu, że nie zaistniał adekwatny związek przyczynowo skutkowy pomiędzy działalnością opozycyjną K. K., a wydaniem wobec niego skazującego wyroku 318 byłego Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 września 1945 r. sygn. 0.344/45, co skutkowało niesłusznym nie uwzględnieniem wniosku o stwierdzenie nieważności wyroku oraz, że wzmiankowany wyrok skazujący nie stanowił wyrazu represji karnej z powodu jego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje, że wyrok ten zapadł wyłącznie z powodu - motywowanego głównie przekonaniem politycznym - wypowiedziami K. K. i pozostawał w związku z jego działalnością opozycyjną o charakterze niepodległościowym, oraz prowadzi do konstatacji, że unieważnienie ww. wyroku 318 byłego Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 września 1945 r. sygn. 0.344/45 jest zasadne, albowiem w realiach przedmiotowej sprawy zmaterializowały się - określone w ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1820 t.j.) - przesłanki uzasadniające stwierdzenie nieważności przywołanego orzeczenia byłego Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Podnosząc powyższy zarzut, prokurator wydziału do spraw wojskowych na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu poprzez uznanie za nieważny wyrok nr 318 Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 września 1945 r., sygn. akt O. 344/45, skazującego K. K., s. J. i M., ur. w dniu [...] r. w W., zmarłego w dniu [...] r. w G., w roku 1945 żołnierza służby zasadniczej w stopniu plutonowego, w plutonie żandarmerii sztabowej [...] Wojska Polskiego, za przestępstwa z art. 95 k.k.W.P., art. 97 § 1 k.k.W.P., art. 102 § 2 i 4 k.k.W.P. oraz z art. 103 k.k.W.P. na karę łączną 8 lat więzienia, którą na mocy Dekretu o Amnestii z

dnia 2 sierpnia 1945 r. złagodzone o 5 lat, do kary 3 lat więzienia lub o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenia nie zasługiwały na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należało wskazać na to, że analiza *petitum* środka zaskarżenia wniesionego w sprawie przez Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu, jak i uzasadnienia środka zaskarżenia pochodzącego od Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych) wskazuje jednoznacznie na to, że przedmiotem dokonanej w nich krytycznej oceny jest — mimo formalnie podniesionego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych (por. sformułowanie zarzutów w *petitum* każdego z zażeń) — kwestia prawidłowej interpretacji przepisu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej cyt. jako - ustawa lutowa), a zatem zagadnienie prawidłowej interpretacji powołanego powyżej przepisu ustawy (przepisu prawa materialnego) i właściwego zastosowania normy prawa materialnego do — niewadliwie — ustalonego stanu faktycznego. Przekonuje o tym nie tylko powołanie się przez obu skarżących na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 21 grudnia 2020 r., sygn. II AKz 469/20, które ma zdaniem autorów zażeń stanowić argument, że sformułowanie, którym ustawodawca operuje w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej ma określone znaczenie, tj. że hipotezę tego przepisu winno się wyklądać w bardzo pojemny sposób, a związek czynu zarzuconego albo przypisanego orzeczeniem będącym przedmiotem postępowania prowadzonego na podstawie przepisów ustawy lutowej z „działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego” ma dość elastyczny charakter i już samo uczestniczenie w wyrażaniu niezadowolenia z panującej władzy „ludu pracującego miast i wsi” i jej poczynañ, odnoszących się do choćby jednego z aspektów życia społecznego i gospodarczego można kwalifikować jak „dążenie do zmian [...] prowadzących do niepodległego bytu Państwa Polskiego” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie sygn. II AKz 469/20) i w konsekwencji stwierdzenia nieważności orzeczenia objętego wnioskiem składanym na zasadach i trybie przepisów ustawy lutowej.

Należy zwrócić uwagę na to, że w zażaleniach podnosi się m. in. że błędny jest pogląd sądu *a quo*, że „werbalne krytykowanie zasad obowiązującego ustroju, panujących stosunków w kraju i ówczesnym WP, działań armii sowieckiej w Polsce, itp. przejawy niezadowolenia z otaczającej rzeczywistości społecznej i politycznej wobec pojedynczych rozmówców nie może być uznane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego” (zarzut z zażenia wniesionego przez Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu), co wskazuje na to, że w istocie skarżącemu chodzi nie o zakwestionowanie prawidłowości dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, ale o to, że sąd *meriti* źle interpretuje przesłankę określoną w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej, bowiem krytyka taka winna zostać uznana za działalność o której mowa we wskazanym powyżej przepisie. Do podobnych wniosków prowadzi lektura zażenia wywiedzionego przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych): otóż mimo werbalnego podniesienia przez skarżącego, że objęte zażaleniem postanowienie dotknięte jest uchybieniem błędu w ustaleniach faktycznych, w istocie podmiot ten wcale nie kontestuje

prawidłowości dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, które akceptuje, uważając je za prawidłowe, lecz nie zgadza się autor zażalenia — podobnie jak Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu — z interpretacją art. 1 ust. 1 ustawy lutowej zaprezentowaną w zaskarżonym orzeczeniu cyt.: „[Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu] przeprowadził bowiem — twierdzi skarżący (s. 3 uzasadnienia zażalenia) — niewłaściwe wnioskowanie z p r a w i d ł o w o ustalonych faktów” (*podkr. — SN*). Sam autor zażalenia przyznaje zatem jednoznacznie, że fakty ustalone w sprawie (ustalenia faktyczne) były prawidłowe, a zatem o uchybieniu kwalifikowanym jako błąd w ustaleniach faktycznych być nie może (w innym miejscu uzasadnienia zażalenia (s. 4) wskazuje się, że „zachowanie K. K. może być uznane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w rozumieniu [art. 1 ust. 1 ustawy lutowej ustawy lutowej]” co ponownie wskazuje na to, że autor zażalenia problem upatruje w błędnej wykładni wskazanego przepisu). Punkt ciężkości obu odwołań leży zatem w rzeczywistości gdzie indziej — nie chodzi o błędne ustalenia faktyczne, lecz o to, że zdaniem skarżących Wojskowy Sąd Okręgowy w [...] dokonał wadliwej interpretacji art. 1 ust. 1 ustawy lutowej i zawartej w tym przepisie przesłanki wydania orzeczenia objętego wnioskiem o stwierdzenie nieważności w układzie, w którym czyn zarzucony lub przypisany był — *verba legis* — związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Przeprowadzając ocenę trafności rozstrzygnięcia z dnia 14 lutego 2023 r. w warstwie dokonanej przez sąd subsumcji ustaleń faktycznych należało poddać analizie prawidłowość dokonanej przez Wojskowy Sąd Okręgowy w [...] wykładni art. 1 ust. 1 ustawy lutowej. W tym zakresie rozważania sądu pierwszej instancji są dość lakoniczne, ale finalnie trafnie. Nie ma wątpliwości co tego, że przesłanką uznania orzeczenia za nieważne na podstawie ustawy lutowej jest uprzednie dokonanie ustalenia, że czyn będący przedmiotem postępowania (zarzucony, przypisany) był z w i ą z a n y z d z i a ł a l n o ś c i ą n a r z e c z niepodległego bytu Państwa Polskiego (*podkr. — SN*). Implikacją takiego ujęcia tej przesłanki jest zatem — z jednej strony — ustalenie, że oskarżonemu został postawiony zarzut popełnienia d o w o l n e g o czynu (a zatem także czynu polegającego na wyrażaniu określonych poglądów, przekonań, zapatrywań politycznych etc.) i co do tego czynu wypowiedział się w orzeczeniu sąd (umarzając postępowanie w sprawie albo też przypisując sprawstwo zarzuconego czynu), z drugiej zaś — że czyn taki stanowił wyraz działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Twierdzenie więc Wojskowego Sądu Okręgowego w [...], że „werbalne krytykowanie zasad obowiązującego ustroju, panujących stosunków w kraju i ówczesnym WP, działań armii sowieckiej w Polsce, itp. przejawy niezadowolenia z otaczającej rzeczywistości społecznej i politycznej wobec pojedynczych rozmówców nie może być uznane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego” stanowi wyraz pewnego uproszczenia bądź zastosowanego przez organ pierwszej instancji skrótu myślowego. Nie chodzi przecież o to, że m. in. krytyka ustroju Polski po 1944 r. nie może być podciągnięta pod przesłankę stypizowaną w przepisie art. 1 ust. 1 ustawy lutowej (ustawa w tym zakresie nie stawia żadnych barier przedmiotowych co do charakteru czynu zarzuconego/przypisanego oskarżonemu), lecz o to, by z dowodów przeprowadzonych w sprawie i dokonanych na ich podstawie ustaleń faktycznych wynikało w sposób niesporny, że uruchomienie represji karnej nastąpiło w związku z prowadzeniem przez oskarżonego/skazanego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Ustawodawca nie podaje wprawdzie żadnych kryteriów ułatwiających zdekodowanie znaczenia tego sformułowania, lecz na gruncie wykładni językowej nie może budzić wątpliwości, że „działalność” oznacza przedsięwzięcie zachowań — z jednej strony — o pewnym stopniu zorganizowania (a zatem nie zachowań o charakterze spontanicznym i odosobnionym) czy np. uprzednio zaplanowanych, z drugiej zaś strony odwołanie się przez prawodawcę w treści ustawy lutowej do celu tego działania (działalności) zakłada pewien moment podmiotowy (działanie celowe, działanie prowadzone w kierunku odzyskania niepodległego bytu Państwa Polskiego). Czyny, z którymi było związane stosowanie represji karnej, ale pozbawione wskazanych powyżej pierwiastków, nie dają jeszcze asumptu do stwierdzenia nieważności orzeczenia (orzeczeń) w trybie ustawy lutowej. Nie ma wątpliwości co do tego, że plutonowy [...] Wojska Polskiego K. K. w sposób otwarty ujawniał swoje przekonania polityczne (m. in. krytykując wywołanie polskiego mienia do ZSRR, powojenne ustalenia geopolityczne dokonane bez udziału legalnych władz Rzeczypospolitej Polskiej i przesunięcie granic Państwa, konieczność reorientacji polskich sojuszków militarnych w kierunku sił anglosaskich itp.) i za to na podstawie przepisów Kodeksu karnego W.P. (dalej cyt. jako – K.k.W.P.) został skazany przez Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 20 września 1945 r. na karę łączną ośmiu lat więzienia. Rzecz w tym, że w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy lutowej zakończonym postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w [...] z dnia 14 lutego 2023 r., sygn. Ko 1/23, nie zostały zgromadzone żadne dowody pozwalające na dokonanie ustaleń faktycznych, że wypowiedzi, za które skazano w 1945 roku K. K. były elementem prowadzonej przezeń działalności o charakterze celowym, tj. działalności której celem był niepodległy byt Państwa Polskiego. W tym stanie rzeczy odmowa uwzględnienia wniosku o stwierdzenie nieważności wyroku nr 318 b. Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu dnia 20 września 1945 r., sygn. o.344/45 była uzasadniona. *Nota bene* w obu zażaleniach nie wskazuje się na żadne przeprowadzone w sprawie dowody, które uzasadniałyby twierdzenie, że wypowiedzi K. K. były związane z prowadzeniem przezeń działalności, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej.

Marginesowo tylko należy powiedzieć, że z zażalenia Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu (Wydział do Spraw Wojskowych) zdaje się wynikać zapatrywanie prawne, że samo skazanie za przestępstwa określone w art. 95 K.k.W.P., art. 97 § 1 i K.k.W.P., art. 102 § 2 i 4 K.k.W.P. oraz z art. 103 K.k.W.P. stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia nieważności orzeczenia skoro w trybie przepisów ustawy lutowej, że cyt.: „z samej treści wyroku z dnia 20.09.1945 r. wynika, że K. K. wyszydzał publicznie ówczesny ustrój Państwa Polskiego, publicznie nawoływał do obalenia, poderwania lub osłabienia polskiej władzy państwowej, do czynów skierowanych przeciwko jedności sojuszniczej Państwa Polskiego z ZSRR jako państwem sprzymierzonym i w celu osłabienia ducha obronnego społeczeństwa rozpowszechniał w czasie wojny wiadomości mogące tego ducha osłabić” (s. 4 uzasadnienia zażalenia z dnia 20 lutego 2023 r.). Otóż gdyby samo skazanie za przestępstwa stypizowane w powołanych przepisach było tożsame z uznaniem, że oskarżony działał na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, to z pewnością ustawodawca wskazałby na to w treści przepisu art. 1 ust. 1 ustawy lutowej przez dokonanie specjalnego wyłączenia odnoszące się do tych właśnie przepisów karnych. Tymczasem w ustawie lutowej takie wyłączenia brak, co oznacza, że także w przypadku skazania za te przestępstwa konieczne jest odrębne wskazanie, że m. in. publiczne wyszydzanie ówczesnego ustroju Państwa Polskiego, publiczne nawoływanie do obalenia, poderwania lub osłabienia polskiej władzy państwowej,

nawoływanie do czynów skierowanych przeciwko jedności sojuszniczej Państwa Polskiego z ZSRR jako państwem sprzymierzonym było związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

AG

[a!]